

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **D. Č.**, zastoupený Pavlem Uhlem, advokátem, sídlem Kořenského 15, Praha 5, proti žalovanému: **Český báňský úřad**, sídlem Kozí 748/4, Praha 1, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 6. 2020, č. j. SBS 15602/2020/ČBÚ-23, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 7. 2022, č. j. 54 A 16/2020-42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 27. 2. 2020, č. j. SBS 21997/2018/OBÚ-04/5, Obvodní báňský úřad pro území kraje Ústeckého (dále jen „obvodní báňský úřad“) shledal žalobce vinným z přestupku podle § 40a odst. 1 písm. a) zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), jehož se dopustil tím, že dne 30. 6. 2018 v dopoledních hodinách vědomě a úmyslně neoprávněně vnikl s dalšími účastníky akce KLIMAKEMP 2018 do důlního díla – lomu Bílina, na druhý skryvkový řez k rypadlu KU 800/K105, kde je vykonávána hornická činnost na základě rozhodnutí báňského úřadu a kam je vstup zakázán. Za tento přestupek byla žalobci uložena pokuta ve výši 8 000 Kč. Odvolání žalobce žalovaný zamítl v záhlaví označeným rozhodnutím a prvostupňové rozhodnutí obvodního báňského úřadu potvrdil.

[2] Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného bránil žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[3] Krajský soud konstatoval, že odpovědnost za spáchání přestupku nezanikla uplynutím promlčecí doby, neboť doručením příkazu obvodního báňského úřadu dne 7. 3. 2019 došlo k přerušení promlčecí doby dle § 32 odst. 2 písm. a) zákona

č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, neboť žalobci bylo oznámeno zahájení řízení o přestupku bez ohledu na to, že byl příkaz později podáním odporu zrušen. Krajský soud nepřisvědčil ani námitce porušení zásady *ne bis in idem*. Dospěl k závěru, že se v projednávaném případě nejednalo o jednočinný, ale vícečinný souběh projednávaného přestupku s přestupkem spočívajícím v tom, že žalobce nesplnil pokyn policisty udělený na základě § 8 odst. 4 zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, k zajištění účelu shromáždění, za který byl pokutován příkazem Městského úřadu Litvínov ze dne 2. 11. 2018. Oba přestupky byly spáchány jak odlišným jednáním, tak odlišným následkem. Žalobce neuspěl ani s námitkou, že nebyla prokázána jeho totožnost. Krajský soud v tomto ohledu zdůraznil, že žalovaný nevycházel pouze z úředních záznamů policie, ale též z oznámení o přestupku, seznamu „dodatečně ustanovených přestupců“ a pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov, které prokázaly, že se žalobce v daném čase nacházel na místě spáchání přestupku. Dle krajského soudu žalobce naplnil formální i materiální stránku přestupku. Uvedl, že snaha upozornit na klimatickou krizi neopravňuje k porušování platných právních předpisů. Žalobce se přestupku nedopustil vlastní účastí na protestu, nýbrž v okamžiku, kdy se oddělil od trasy protestu a neoprávněně vnikl do důlního díla. Poukaz žalobce na právo na odpor plynoucí z čl. 23 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) krajský soud označil za nepřijatelný, neboť žalobce se nestavěl na odpor žádné osobě či síle, která by se pokoušela odstraňovat demokratický řád lidských práv a základních svobod.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž namítal, že nebyl na místě identifikován, resp. policie jej identifikovala způsobem, který není ve správním spisu nijak zachycen. Stěžovatel dále upozornil, že žalovaný následně vycházel ze závěru policie vyjádřeného v dokumentu, který nelze verifikovat, a tedy ani použít jako důkaz. Skutečnost, že žalovaný tento dokument použil jako podklad pro rozhodnutí, neznamená, že se nemohlo jednat o úřední záznam. Závěr krajského soudu je v rozporu s judikaturou, která zapovídá použití úředního záznamu jako důkazu. Dle stěžovatele nelze dovodit, že je pachatelem přestupku, protože to policie tvrdí. Krajský soud nemohl vycházet ani z příkazu vydaného v jiném řízení, neboť se v něm neprovádělo žádné dokazování. Pro jiné orgány je sice výrok o vině závazný, lze však vznášet námitky proti důkazním závěrům.

[5] Stěžovatel nepovažoval za správný ani závěr krajského soudu, že v posuzované věci nedošlo k porušení zásady *ne bis in idem*. Úvaha, že došlo k naplnění dvou samostatných skutků, nemá oporu ve spise. Výzvy policie, aby se účastníci pochodu vrátili na trasu pochodu, která byla vzdálena minimálně stovky metrů od dolu, začala policie vydávat v okamžiku, kdy účastníci opustili trasu nahlášeného pochodu, tedy ještě před překročením hranic dolu. Policejní výzvou byl zakázán již samotný záměr dostat se do dolu a protiprávnost vstupu do dolu obě souběžná rozhodnutí pokrývají. Stěžovatel nesouhlasil ani se závěrem žalovaného, že jednotlivé skutky odlišuje právně relevantní následek (zásah do různých chráněných zájmů). V této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2012, č. j. 1 As 125/2011-163, a judikaturu Evropského soudu pro lidská práva. Pluralita chráněných zájmů je dle stěžovatele

pokračování

nepodstatná, důležitá je fakticita následku. Není tedy možné za totéž jednání trestat opakovaně, byť by totéž jednání sankcionovaly různé předpisy.

[6] Krajský soud dle stěžovatele nesprávně posoudil také otázku naplnění materiální stránky přestupku. Úvaha soudu, že naplnění formálních znaků přestupku vede v běžně se vyskytujících případech i k naplnění materiálního znaku, vylučuje potřebnost zkoumání materiálního znaku. Skutek, který je proveden veřejně s cílem poukázat na veřejně prospěšné cíle (ochrana životního prostředí) a který nezpůsobí škodu ani nikoho fakticky neohroží, lze navíc stěží považovat za běžně se vyskytující případ. Krajský soud se nevyjádřil k jednotlivým argumentům, jež stěžovatel vznesl ve vztahu k absenci materiálního znaku přestupku. Stěžovatel nesouhlasil ani s restriktivním výkladem práva na odpor podaný krajským soudem. Stěžovatel se přestupku dopustil s cílem vyjádřit protest proti těžbě hnědého uhlí, která bezprostředně ohrožuje celosvětové životní prostředí, a to za situace, kdy se právní či politické nástroje nejevily jako relevantní a dostatečně účinné. Lze přitom uvažovat o tom, že činnost orgánů, které mají zhoršování parametrů celosvětového klimatu bránit, je znemožněna. Stěžovatel připomněl, že i kdyby nebyly naplněny podmínky pro uplatnění práva na odpor, stále by se jim zkoumaná situace blížila, což by rovněž mělo vliv na posouzení materiálního znaku přestupku. Stěžovatelovo jednání bezesporu naplňuje znaky občanské neposlušnosti, k níž odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1022/21, a připojené odlišné stanovisko.

[7] Žalovaný nepovažoval podanou kasační stížnost za důvodnou. Ve vyjádření uvedl, že kasační stížnost neobsahuje žádné skutečnosti, které by měly vést k revizi rozsudku krajského soudu či žalobou napadeného rozhodnutí, na jejichž odůvodnění odkázal.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Vzhledem k tomu, že se jedná o věc rozhodovanou v řízení před krajským soudem samosoudcem, zabýval se Nejvyšší správní soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[9] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti nevznesl žádné právní otázky, které by nebyly judikaturou Nejvyššího správního soudu řešeny, byly řešeny rozdílně či by měly být vyřešeny jinak.

[11] Skutkově obdobnými věcmi, v nichž stěžovatelé (jiní účastníci akce KLIMAKEMP 2018) vznesli v podstatě totožné námitky jako v nyní souzené věci, se Nejvyšší správní soud zabýval již v rozsudku ze dne 31. 10. 2022, č. j. 4 As 100/2022-32, zejména však v rozsudku ze dne 22. 11. 2022, č. j. 6 As 175/2022-28. Oba uvedené rozsudky odpovídají na všechny stěžovatelem vznesené námitky, a proto postačuje stručná rekapitulace jejich závěrů.

[12] K otázce identifikace stěžovatele jako pachatele přestupku soud potvrdil, že judikatura zapovídá použití úředního záznamu jako jediného důkazu, avšak v projednávané věci žalovaný vycházel také z pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov, z něhož je zřejmé, že se stěžovatel v rozhodném čase na místě nacházel. Stěžovatel navíc tuto skutečnost nijak konkrétně nezpochybňoval ani konkrétně netvrdil, že policie postupovala protiprávně, takže by jí učiněná zjištění nebylo možno procesně použít. Naopak uvedl, že cílem jeho jednání bylo protestovat proti těžbě hnědého uhlí, která ohrožuje celosvětové klima. Tím fakticky skutečnost, že do lomu Bílina vnikl, potvrdil.

[13] V souvislosti s námitkou porušení zásady *ne bis in idem* Nejvyšší správní soud aproboval závěr krajského soudu, že stěžovatel spáchal dva přestupky ve vícečinném souběhu. V rozsudku č. j. 6 As 175/2022-28 se Nejvyšší správní soud podrobně věnoval tomu, že skutkovou podstatu přestupku podle horního zákona (přesněji řečeno její formální znaky) účastníci akce naplnili tím, že vnikli do důlního díla, kam je vstup zakázán. Naproti tomu skutkovou podstatu přestupku podle zákona o právu shromažďovacím stěžovatel podle pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov, který není předmětem soudního přezkumu v tomto řízení, naplnil tím, že v prostoru lomu Bílina neuposlechl pokynu policisty k jeho opuštění. Nehledě na časový odstup obou jednání, neuposlechnutí policistovy výzvy není součástí jednání naplňujícího znaky skutkové podstaty přestupku podle horního zákona, ani nebylo stěžovateli kladeno k tíži jako přitěžující okolnost. Rozdílné jsou i zájmy chráněné oběma dotčenými předpisy. Nejednalo se tedy o totožný skutek, a nemohlo tak dojít k porušení zákazu dvojího trestání.

[14] Nejvyšší správní soud taktéž aproboval závěr krajského soudu, který stěžovatelovu pohnutku spočívající ve snaze upozornit na klimatickou krizi nepovažoval za výjimečnou okolnost, jež by odůvodnila závěr, že jeho jednání nenaplnilo materiální znak přestupku. Taktéž aplikace namítaného práva na odpor dle čl. 23 Listiny je pojmově vyloučena, neboť stěžovatel má možnost domáhat se ochrany svých práv před soudem. Nejvyšší správní soud odmítl stěžovatelem naznačované rozšiřování tohoto článku. Občanská neposlušnost, kterou se stěžovatel rovněž zaštiťoval, může podléhat legitimním sankcím, jejichž ústavnost je nutno posoudit optikou těch základních práv, která mohou na aktivitu „neposlušných občanů“ dopadat. Nejvyšší správní soud však neshledal, že by rozhodnutí žalovaného nepřiměřeně zasahovalo do stěžovatelovy svobody projevu a práva pokojně se shromažďovat.

[15] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v projednávané věci neshledal pochybení krajského soudu, natož pochybení takového rázu a intenzity, které by mohlo mít vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele. Krajský soud v napadeném rozsudku postupoval v souladu s výše uvedenými závěry.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4). Stěžovatel neměl v řízení úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. listopadu 2022

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu